

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztési iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb irások közlemények különben írv. K. Irchner név felvétel és rendelés irójában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán levő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő: **Perjéssy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetmények és felszámolások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetések kerjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi december 2-án.

48. szám.

Versecz 1894. december 1.

Szürke fellegek borítják állandóan az égboltozatot, köd üli meg a fájakat, majd az utolsó sárga lombokat is lesorvasztja a dér. Beköszönt a tél és négy fal közé szorul az élet, mely eddig inkább künn a szabadban pezsgett.

A négy fal közé! Rettenetes szavak ezek a jó vidékre, melyeknek jelentőségét nem ismeri igazán a városi ember. A városokban ilyenkor kezdődik tulajdonképpen a szezon, a társadalmi érintkezésnek azzal a sokféle nemével, a mik napról-napra új fűszert vegyitnek a télkináltá élyezetekbe. A hol van és többnyire minden városban van színház, no meg a hangversenyek, tánczestélyek, kisebb-nagyobb zsúrok, a jégssport és egy csomó műkedvelő előadás a thea estélyeken és felolvasásokon kívül, melyek mind arra szolgálnak, hogy a városi ember számára kellemessé tegyék azokat a napokat, melyek alatt a természet zordonsága egymásra utalja a társaság tagjait.

Nem így van ez a vidéken. A rossz idő beálltával legtöbb helyen valóságos rabszolgaság időszakát következik be, melyből csak akkor van rövidke szabadulás, ha vendég jön vagy ha bemehetnek a városba egy napra szórakozni. Ez a rabság aztán annál súlyosabb, minél kifejtettebb az illetőnek társa-

dalmi érzéke, minél nagyobbak a vágyai, az igényei a lelket tápláló, a szívet nemesítő érintkezésre.

Azt mondhatják ezzel szemben, hogy csakis a vidék társasélete bírja még azt a romlatlan eredeti jelleget, melylyel a régi magyar társadalom kivált és hogy a vidék téli szórakozásaiban oly poézis van, a mivel a városi szezon nem bírhat. Ott vannak a vadászatok, lovas kirándulások, szánkózás, szomszédjárás stb. Mi, a kik eléggé ismerjük a vidéket ezt nem írhatjuk alá. Ellenkezőleg nem tudjuk eléggé sajnálni azokat a hölgyeket, a kik a vidéken hónapokra el vannak zárva minden szellemi élettől; mert azokat az összejöveteleket tarokk- és ferblí-kompániákat, grand murikat nem ismerhetjük el olyan érintkezési pontokul, a melyek a gyöngébb nemet is kielégíthetnék. A férfiak, igaz, szórakoznak, már a hogy tudnak és így morzsolódnak le a napok szürke egyhangúságban, míg a kikelet a szabadba szólítja a zsibbadt kedélyű embert.

A hol van, a kaszinóban olvassák az urak az ujságot, a feleség, a család nőtagjai olvashatnak divatlapokat, regényeket, az urak politikálhatnak egy keveset, megeresztenek egy kis ropogós „csöndest”, a jó barátok összejönnek egy kis barátságos vacsorára, disznótorra, névnapra, melyekben a nők is részt vesznek. Ha keményre fordul az idő,

elmehetnek egyik házból a másikba és ilyenkor, a hol zongora van, énekelnek, játszanak, néha rögtönözve tánczólnak is. Farsangon a nagyobb helyeken egy-két bált is rendeznek, a mi, ha nincsenek éppen élesebben kifejlődött ellentétek a kis hely társadalmának tagjai közt, néha sikerül is.

Pedig hát nem élet az ilyen, a mit a vidék művelt társadalmá folytat. És hogy nem az, annak sok oka van, bár egyik sem olyan, hogy elhárítani ne lehetne. A tényezők mindenütt megvannak hozzá. Sőt a hol kevesebben vannak, még előnyösebb a helyzet, mint ott, a hol nagyobb, tehát következképpen többnemű, többfelé huzó a társaság. A kevés család inkább egymásra van utalva, könnyebben is megérte egymást, ha komolyan akarják.

Éppen ez az, a miért e sorokat írjuk. A tél küszöbén, a szezon elején a vidéki társadalom alkotó elemeihez akarunk szólni, hogy elérhető legyen az az idő, melyben lesz vidékünknek is társadalmá. Ma — tisztelet a kivételeknek — csak részek vannak, melyekből ez a társadalom előállhatna. Egész-séges részek, életképesek, hivatottak nem csak arra, hogy a közönségnek a téli évszakban kellemessé tegyék az életet, de arra is, hogy az összhatás révén közczélokot mozdítsanak elő, az általános intellektuális színvonalat emeljék, az érintkezési formákat

Tárcza.

Vasárnapi szánkázás.

Szombaton délben, éhesen, fázva siettem haza felé s egész valómat valami jól eső érzés jarta át, a meleg, erősítő leves gondolatára.

Az udvaromon megtestesült az illusztrált lapok „tél öröme” — című szezon képe. A Pista gyerek s még egy sereg idegen naplopó, élénk hógolyozást vittek végbe naponként, szabad óráikban. Épen abban a pillanatban, — amint a kapun beléptem, — repült egy jokora hógombóc, a konyha nyitott ablakán át, a párolgó leveses tálba. Pista, úgyszintén társai, a legrövidebb idő alatt eltűntek. A feleségem szokott szöbösséggel fejtegette előttem a ferde nevelés hátrányait s erélyes rendszabályok életbeléptetését követelte.

Hála ama emberi tulajdonságának, melyet éhségnek neveznek, Pista az ebéd-szagra besompolygott. Ezúttal mellőztem minden bővebb kihallgatást s a Pista fiút, rövid úton, egy pofonban marasztaltam el. Az ebéd, tekintettel arra, hogy a hógombóc nem épen nagy táperővel rendelkezik, leves nélkül folyt le, a legnagyobb csendben, csak néha hallatszott a Pista szepegése s a feleségem célzásai, a túlságba vitt apai szigort illetőleg.

Ebéd után Pista, bátorítva az anyai véde-

lem által, hatalmas bögsébe tört ki, melynek azzal vetettem véget, hogy tekintet nélkül a gyógyszerum dragaságára, az ordító fiút a hideg folyosóra állítottam ki. A feleségem egy ideig hallgatott, aztán holmi elégtételt emlegett. Nyíltan kijelentette, hogy én Pistának, e bántalmakért elégtétellel tartozom. Ha már úgy bánok a szegény gyerekkel, mint a legutolsó kutyával, akkor méltányos volna, hogy apai szeretetemet is kimutassam valamiben. Holnap úgyis vasárnap van, elmehtenék délután szánkázni. Idegességem egy ép oly elhamarkodott, mint meggondolatlan feleletre ragadott. Azt mondtam, hogy nekem nincs időm családi szánkázásokra. Erre aztán a feleségem szememre hánnya, hogy kavéházba, kaszinóba, meg Isten tudja hová járni van időm, meg minden egyébel szivesebben törődöm mint a családommal, melyet elhanyagolok s ki tudja már hányszor csaltam meg őt, az áldott, jó lelket, a kinek minden gondja csak az, hogy ezt az egyetlen fiút gondozza s hogy nekem kellemessé, barátságossá tegye az otthon. Meg, hogy háládatlan vagyok s szaszor szerencsétlen az a pillanat, a melyben megismerkedtünk! . . . Aztan göresös zokogás közt dőlt a pamlagra s egyre azt hajtogatta, hogy elájul. Nem épen eme kevés hitelt érdemlő kijelentés következtében ígertem meg, hogy holnap délután szánkázni megyünk.

Este családi tanács volt, melyben élénk megvitatás tárgyát képezte a másnapi szánkázás.

A feleségem a városban akart körül szánkázni, hogy bemutassa az új téli toilletjét. Pista egy, a hatodik faluig terjedő expeditiót proponált, Verne regénybeli kutyákkal, szánokkal, skyvel és iramszarvasokkal egybekötött fókavadászat. Ez indítvány azonban elvetettett, egyrészt azon szempontból, mert a fókák, a föld genealogiai átalakulásai következtében vidékünkrol egyszerű s mindenkorra száműzettek, másrészt azért, mert az idő rövidsége nem engedte, hogy valamelyik gronlandi eszkimó fókaszállítóval, ez ügyben érintkezésbe léphessenek. Tekintettel azonban a vasárnapra, a Pista indítványának ama része, mely a városon kívül való szánkázást tervezte, végre általánosságban elfogadtattott.

A nagy nap felviradtával, mielőtt hivatalba indultam, a feleségem, immár vagy ötvenedszer, lelkemre kötötte a szán felfogadását, megjegyezvén egyuttal, hogy a költségek, a minimumra redukáltassanak. Mikor délben haza jöttem, általános kérdzősködés indult meg az irant, vajjon megrendeltem-e a szánt, hány lovas, van-e csörgő a lovakon, hány óraker áll a kapu elé, hogy hívjak a kocsiat, meg a lovakat, milyen színű a szán, hány és mekkora ülésai vannak s a feleségem még azt is tudni kívánta, hogy vajjon mennek-e mások is délután szánkázni? Miután mindegyre pontos és kielégítő választ adtam, elkezdődött az ebéd, a legnagyobb sietséggel, nehogy a szánt várni hagyjuk. Ebéd után a Pistát beburkoltuk kendőkbe, pok-

közelebb hozzák ahhoz a városias finomság hoz, a mely kell, hogy a vidéken még sok helyütt divó vaskosabb tónust egészen ki-szorítsa mindenünnen.

Kevés kell ahhoz nagyon, hogy ez alkatrészek tömörüljenek. Igaz, ez a „kevés“ a vidéki konvenciók között a legtöbb esetben igen sok. Az önelszigetelésnek, a társadalmi élet megbénításának csaknem kivétel nélkül kicsinyes okai vannak. Egy kevés önuralommal, hiúságunknak némi kis alárendelésével könnyen át lehet hidalni azokat a mélységeket, melyek igen sok helyen a társadalom egyik és másik része közt tántogának.

Az ősz végén, a tél küszöbén fogjanak kezét a társadalom-alkotó tényezők a vidéken ennek a mélységnek mind a két szélén: egyik is segítsen, a másik se vonuljon hátra, mikor az ellentéteket áthidalni akarják. Kiki adja legjobb akaratát a munkához s vegeyen abban részt mindaz, a kinek ez hivatását képezi.

Mert míg nálunk a városban az élénk, liktető társasélet megteremtésére irányzott törekvéseknek inkább kényelmi vagy legjobb esetben önművelési végezőlja van, a vidéken magasabb érdekek kívánják a magyar társadalom tömörülését, egybeforrását. Ez a magasabb eszme pedig állami fennállásunk, lételünk biztosítása, hogy egy jól szervezett, összetartó, erős magyar vidéki társadalmi élet keletkezzék, mely erősebb, pezsgőbb szellemi fölénye által a maga légkörébe vonzza a disszidens elemeket és hogy magyar legyen e házában mindenki, a kit az ég s föld itt betakar.

Mivel pedig meggyőződésünk, hogy lesznek a vidéken elegendő, a kik megértik a kor hívó szavát, a kik jó hazafiak, jó honleányok: a haza szent érdekével szemben nem fogják elejteni azt a misszióját a magyar

rócokba, a feleségem felvette az új téli toilletet s általános, feszult varakozás következett. Pista minden csörgésre az ablakhoz rohant s ugyanannyiszor csalódottan került onnan vissza. Az idő múlt s a feleségem mar-mar czélogzatni kezdett némely ember feledékenységére, sőt emlékezett olyan emberekre is, a kik sokat megígérnek, de keveset tartanak be. Elmúlt újra egy kinos negyedóra s a szán nem jött. Az elégedetlenség tetőfokra hágtott. Pista lebigygyeztette a száját s valamint mormogott. A feleségem jajveszékelt, hogy elvagyunk árulva, meg vagyunk csalva, hogy indolens embert mar latott, de a ki ilyen foku brutalitást köstoltat meg a hitese feleségével, olyat most lat először. Mar-már elajulni készült, mikor végre a szán megállott a kapu előtt. Pista ugrált és kurjongatott, a feleségem meg alapos gyögmódok felől kérdezősködött, a melyekkel nagyfoku idegességét elmulaszthatná.

A városból kiérve, hideg, csipős szél fujta pirosra az arcokat s édes meglegedettség töltötte el a kebleket, mely meglegedettség a feleségem ama szavaiban is nyilvánult, hogy végre valahára én is tettem egyszer valamit a csalodom érdekében. Pista igen vig volt, de egyben kijelentette, hogy ő ordít, ha nem engedjük meg, hogy ő hajtsa a lovakat. Én persze nem engedtem meg, de a feleségem, a gyermekekre nézve, már halálos kimenetelű apai szigorra is emlékezett. Pista kiült és vigan hajtott. Szembe, egy zsákokkal terhelt szamar jött, a lovak megvadultak, a feleségem sikoltozott, Pista ordított, a kocsis káromkodott, mindez azonban nem akadályozta a lovakat abban, hogy a szánt szerencsésen fel ne fordítsák. Szeretszét repülve, a compasz minden irányában mikor feltápszkodtunk, a feleségem zo-

társadalomnak, melynek betöltéséhez a négy fal közé szorító téli évad mindig újabb alkalmat kínál.

D. K.

Napi Hírek.

Személyi hir. Janki generalis kerületi parancsnok a mult hetfőn este városunkba érkezett s kedden a verseczi 7-ik honvédgyalozredet megvizsgálva, szerdán elhagyta városunkat.

Hymen Putnik Béla 7. honvédgyalozeredbeli hadnagy eljegyezte Hermann-Supp Ernesztin kisasszonyt Oraviczában.

A versecz-kubini h. é. vasut megnyitása. Lukacs Béla kereskedelemügyi miniszter a versecz-kubini h. é. vasut műtanrendőri bejárását f. é. december hó 6-ra tüzte ki. A bejárás Lakatos Alad. miniszteri titkár vezetése alatt megy végbe. Összejövetei hely: december 6-án d. e. 9 órakor a verseczi pályaudvar. A bejárás képviselve lesznek: Temes varmegye és Versecz város közigazgatási bizottságai, az érdekelte községek, a m. kir. államvasutak, a vasuti és hajózási főfelügyelőség, a temesmegyei m. kir. államépítészeti hivatal és valószínűleg Torontal megye is. — A bejárás után, december 7-én esti 7 órakor társas-lakoma lesz Verseczen, a Milleker-szallóban. Az esetre, ha a bejárás alkalmával kifogások nem merülnek fel, az új vasut december 8-án át fog adatni a közforgalomnak.

A tanfelügyelő köruton. Sebestha Károly kir. tanácsos, tanfelügyelő jelenleg a fehértemplomi járás iskoláit vizsgálja.

Brankovits György pátriarcha körlevelet inzett a gör. kel püspökökhöz, melyben meghagyja nekik, hogy pásztorlevelét az összes templomokban olvastassák fel s a híveket hazaszere-tetre, a többi nemzetiségekkel szemben beke-tetésre és a hatósági intézkedésekben való meg-nyugvásra intsek.

Versecz hirneves flai, Herczegh Ferencz író és Jovánovits Pál festő mellé méltan kezd sorakozni Fritz Leopold verseczi születe-su s magyar műveltségű festőművész, Fritz L. gözmalom tulajdonos nagy tehetségű fia, ki zajtalanul végezven Münchenben tanulmányait pár képével egyszerre mint kiforrott kész tehet-ség lép fel. A külföldi nagy lapok igen szép elismeréssel irtak nemrégiben Fritz L. „Fehér-ruhás Madonnája“-ról. Ezen kép a Buda-pestben nem régiben megnyitott téli tarlaton a leg-előkelőbb helyek egyikét foglalja el a nagy te-remben. Ára 2000 frt. s a képzőművészeti tar-sulat rendező művészei mintegy tüntetve hozták meg az irigyelt hely adásával elismerésüket a mi festő pátrink iránt. Fritz L. aranylag még fiatal ember. Eretségit tett, — Budapestben több

kogva konstatalta, hogy Pista eltunt. Rövid keresés után azonban, rá akadunk az útszéi árokban. Szája, szeme, füle, orra tele volt hóval s mikor a kocsis segítségével kihúztam, csintalanul kapálódzott. Hosszas tisztogatás után végre sikerült a hőtömegeből az eredeti, egyetlen Pistikát érvényre juttatni, a ki okozója volt e katasztrófának.

Haza felé tartottunk, csendes, lassú tem-póban, féllábbal ki-ki a felhágón, hogy alkalmatlanatban kiugorhassunk. A feleségem könnyelműnek, minden szót készpénznek vevő-nek tartott, a kinek ha az ember szankaról be-szél, mindjárt meg is rendel egyet.

Sőt est este lett mire haza értünk. Pistát lefektettük s a feleségem három paplant rakott rá. A homlokára, a hol magát megütötte, hi-deg, jeges borogatásokat rakott s herbatheat főzött. Eközben folyton azt emlegette, hogy csak olyan férjeknek vannak ilyen szankázási eszméi, a kik a családukat el akarják pusztítani, a kinek már nyuglett a nyakan egy szegény asszony, a kik nem apak, hanem valóságos szörnyetegek a kik képesek volnának a gyermekeiket Krónosz módjára felfalni. Pista ezalatt borzasztóan nyögött, mintha már az utolsóban volna.

En meg dühösen kaptam magamra a téli-kabátomat, kalapot ragadtam, aztán magam után az ajtót jól becsapva, elrohantam.

Mikor 12 óra tájban hazaértem s gyertyával a kezemben épen lefeküdni indultam, Pista felemelkedett a három paplan alól. A feje alig látszott ki a priznicz alól s álmosan pislogó, bedagadt szemekkel, náthás orrhagyon kérdezte:

„Ugy-e papa, jövő vasárnap megint me-gyünk szankázni?“ — u. —

évig jogászokodott s később határozta el ma-gát, hogy a festői pályára lép.

Ajándék a főreáliskolának. Temes varmegye alispáni hivatala a helybeli magy. kir. állami főreáliskola éremgyűjteménye számára megküldte a Temesvárott tartott. Délmagyarországi ipar és mezőgazdasági kiállítás nagy erüst érmét, melyért ez uton is köszönetet mond az iskola igazgatósága.

Biagost. a nyughatatlan vérű germán re-czitátort, ki oly szép hirnèvre tett szert városunk-ban, hogy rendőrségünk egyszer s mindenkorra kitiltotta — Budapestén utólerzte végzete, a mennyiben a büntető bíróság 1 hónapi fogházra és 100 frt. pénzbüntetésre ítélte el. Az a vándor reczitátor ur tudvalóleg nagyon szerel-metes természetű. Ravetette szemét egyik verseczi előkelő izr. család bájos leányára, s olyké-pen viselte magát, hogy nem régiben jókor reggel szinte betört a családi szentélybe. A fel-lármazott cselédség jól helyben hagyta a hős Don Juant, megkötözve szállította be fényes nappal a rendőrségi dutyiba. A verseczi lecke azonban nem hasznalt, mert B-s folytatta az üldözést mindaddig, mig most egy hónapra a dutyiba került.

A verseczi iparosok dalárdája f. hó 8-án hangversenynyel összekapcsolt táncmulatságot rendez a „Szőlővenyigéhez“ czimzett vendég-lőben.

Jótekonny asztaltársaság. A helybeli Zoff-man-féle sörházban már régebben alakult egy asztaltársaság, mely a kedélyes mulatás mellett szegény gyermekek felruházását is kitűzte cél-jául. Ezen jótekonny asztaltársaság f-nt emlitett czélra f. hó 6-án táncmulatsággal összekapcsolt társasestélyt rendez a „Sörház“ termeiben, melyre a T. Cz. közönség ez uton is tisztelettel meg-hivatik. — Belepti díj személyenként 40 kr. Családjegy 1 frt. Fölülfizetések közönnettel fogad-tanak es nyugtáznak.

A Magyar Mese es Mondavilág ból, Benedek Elek magyar mesekönyvéből a 18. és 19. füzetet kaptuk meg s így nem sokára befejeződik az öt kötetre tervezett mű második kötet. Pompásan illusztrált, szebbnél szebb mesék és mondák vál-takoznak a két füzetben is nevezetesen: A róza, királykisasszony cipője, A székely asszony, A farkas és a róka, Rák es mász, A táltos király-kisasszony, A balyám lakodalma, Kilencz, Az ördög hidja, Világszép sarkany, Róza, A világ-vándor herczeg, Szűz Maria keresztleánya, A tulokvár, A vén asszony és a halál, A banya. Egy füzet ára 25 kr, 10 füzeté 2 frt 50 kr. Az első kötet (10 füzet) pompás kötésben 3 frt. A nagybecsű könyvet még mindig meg lehet ren-delni az első füzettől kezdve, a kiadó Ahe-naeummal.

Hal óriás Az Orsova vidékén halaszó szer-bek jó fogást csináltak a napokban. Ugyanis egy hatalmas viza került horogra, a milyet régóta nem fogtak. A hal-óriás sulya 170 kg. s hossza csaknem 4 méter volt. A benne levő barnás színű, borsnagyságú kaviar 37 kgm-t nyomott. Értéke körülbelül 450—500 frt lehetett. A ször-nyeteget, melyet természetesen igen sokan bá-multak meg, elarusítás végett Budapestre száll-ították.

A tanitók nyugdíj-ügye Sűrűn hangzik föl a panasz tanitói körökben, tanügyi és napi sajtóban egyaránt, hogy a nyugdíjba beszámítható tanitói fizetéseknek újabb összeírásánál a tanitókat kijátszották, őket jövedelmükben megkárosították. Egyes, nagyobbbrészt hitfelekezeti, iskolai hatóságok, kapva-kaptak a közokt. minisz-ter azon rendeletén, hogy a földiletmények készpénzben való föltüntetésénél a kataszteri becslést kell irányadóul venni, elvették a tanitótól a bizonyára jól gondozott s szép jövedelmet hajtó földbirtokot s kárpótolták a tanitót, de nem a kimutatandó tiszta jövedelem értékével, hanem a kasteri becslésnek megfelelő sokkal cseké-lyebb összeggel. Másutt meg, csak hogy az állam segélyét igénybe ne kelljen venni a tanitói fizetéseknél 300 frtig terjedő kiegészítésénél oly magasra emelték a föld jövedelmét, hogy a legkedvezőbb körülmények közt se hozhat annyi hasznót; ki akarták kerülni ezzel azt, hogy az állam hathatosab belyást az ellenőrzés szem-pen jaból az iskolára ne gyakorolhasson. Panasz-ként hozzák föl azt is, hogy a közokt. kor-mány nem engedte meg egyes iskolafonntartó hatóságoknak, hogy tanitóiknak egy összegben kijáró fizetéseihez egy csekélyebb összeget lak-bér czimén szolgáltatassanak ki, hanem követelte, hogy a már élvezett fizetésből vonjanak le bi-zyonyos %-ot lakbére, megcsontítván ezzel a tanitók nyugdíjba beszámítható illetményét. A hazai tanitók országos bizottsága e bajok orvos-lása végett most lépéseket szándékozik tenni

első sorban a közoktatásügyi kormányánál. Mindenekelőtt azonban bizonyítékokra van szüksége. Fölhívja azért az ország bizottság elnöksége mindazon tanítókat, a kik a fizetés újabb fölvételénél valami sérelem ejtetett, vagy a kik ily visszaélésekről bizonyosat tudnak, hogy adataikat a hely, név, idő s az eljáró közegek pontos föltüntetésével Somlyay József ország. bizottsági elnökhöz (Budapest, I. kerület, Városmajorutca 43. sz.) mielőbb küldjék be. Ezekre támaszkodva készíti majd el a közokt. miniszternek küldött-ségileg atnyújtandó emlékiratát az országos bizottság igazgató-tanácsa.

A sommás eljárásról Hogy törvényeink nem mennek a közismeretek közzé, főleg az ez oka, hogy nem tudjuk népszerűsíteni. Más ország, ha ott olyan mindenkinek tudni szükséges törvény mint nálunk a sommás eljárásról szóló lépne alkalmazásba, annak mar egész irodalma lenne. Ezt a hiányt csak részben akarjuk pótolni, midőn e fontos törvény rendelkezéseiből azokat, melyeket leginkább szükséges tudni, a következőkben ismertetjük. A sommás eljárás a szóbeliségre van felfektetve, hogy a bíró minden fórumon közvetlenül érintkezze a felekkel. Ezzel a tövénnyel a járásbíró hatásköre tetemesen kiterjesztett. A peres felek ügyeikben személyesen jelentkehetnek. A járásbíró bizonyos felete táblán meghirdetett napokon tartozik a feleket elfogadni. E törvényt napokon a felek idézés nélkül is megjelenhetnek, a bíró megkísérli az egyezséget, ha ez nem sikerül, letárgyalja a dolgot és ítél. Ha az ellenfél a pöröl kivánságára meg nem jelenik, joga van a félnek kérni, hogy a bíróság egyezségi tárgyalásra idézze meg, mely esetben az ellenfél meg nem jelenvén, ellene por tétetik folyamatba, melynek költségeihez az idézés költségei is hozzászámítanak. Nagyon lényeges rendelkezés és a közönségnek jó tudni, hogy az új eljárás a makacssági időt eltörülte, vagyis a feleknek a megidézés idejére pontosan meg kell jelenniük. A tárgyalási sorrendet az illetők a hirdető tábláján találják. Ha a bíró a feleket nem találja akkor a ügy a jelenlévőre szinte elvesztett. Ha a felek ügyveddel jelennek meg, akkor is jelenhetnek felek, perük fevételebe, tárgyalásba befognak, sőt a bíró őket is kihallgatja, de hamis adatoktól tartózkodni kell, aki a hamis eskü komoly következményeit el akarja kerülni. A járásbíró ítéletei ellen 15 napig lehet föllebezni. A törvényszék a melyhez az ügy megy, egészen új bizonyítási eljárást fogantathat, tehát költséges. Ha ezt a költséget a felek elkerülni akarják, a szóbeli tárgyalás helyett, nyilvános tárgyalást kívánhatnak, melyen azonban szintén megjelenhetnek. — Ezek a nevezetesebb rendelkezései az új eljárásnak.

Üresedésben levő állások. Temesvár szab. kir. város tanácsa pályázatot irt ki több fontos állásra. Választás után betöltendők a következő állások: az 1200 frt fizetéssel és 300 frt lakpénzzel javadalmazott belvárosi kerül. kapitányi állás, 800 frt fizetéssel és 180 lakbérral javadalmazott rendőrfogalmazói állás és a 800 frt fizetéssel és 180 frttal javadalmazott árvászéki jegyzői állás. Választás után élethossziglan betöltendő: a 700 frt fizetéssel és szabad lakással javadalmazott józsefváros-majorkulvárosi jegyzői állás; továbbá az adóhivatali segédi, a gyárvárosi rendőr-írnok és telekbírói irnoki, a majorkulvárosi rendőr-írnoki állás egyenként 600 forint fizetéssel és 150 forint lakpénzzel. — Végül betöltendők: a főispáni kinevezés ala első ügyészi fogalmazógyakornoki állás (700 frt fizetés és 150 frt lakpénz) és a polgármesteri kinevezés ala első kórház-gondnoki állás, melylyel 800 frt fizetés és 200 frt lakpénz van egybekötve.

Csarnok.

A legszebb könyv.

Sivem egész melegevel köszöntöm az Athenaeumot, a legszebb könyvért minden könyvek között: a magyar nemzet történetének könyvéért. Még csak az alapkövet látom, de a szívem azt sugja, hogy a magyar nemzet ezer éves életének ez az olombetűkből öntött szobor lényesen legszebb legbecesebb, legmaradandóbb emléke.

Alig egy év választ el a nemzet ezer éves ünnepétől, s érthető izgalommal nézünk a nagy napok elé, mikor jönnek az idegenek a világ minden tájáról s jó és rosszakarattal kritizálják ünnepségünket, alkalmi alkotásainkat s nagy a valószínűség, hogy az idegen épp azokat az alkotásokat nem veszi észre, vagy ha észreveszi is, nyelvünk nem ismerése miatt nem méltányolhatja, a mik nekünk a legszebbek, a legbecesebbek.

Am a magyar tudós és író első sorban nemzetének dolgozik s nem az a kérdés itt, hogy mit szól hozzá a külföld hanem mit szólunk hozzá mi. Nekünk kell észrevennünk s érdemük szerint megbecsülnünk azokat, melyeket a magyar génusztól megihletett elmék és szívek teremtenek nekünk. A hazafi örömevel látom, hogy nemzetünk jobbjai mintegy nemes versenyre kelnek, mindenki saját lelkének és szívének becses tartalmából a legbecesebbet ajánlja föl a nemzetnek: im, lásd nemzet, ünneplő nemzet, ezt hoztam neked, fogadd el. S mint a toll embere, nem rejthetem el abbéli örömet, hogy a nemzet ezer éves ünnepére a toll teremti a legszebb emlékműveket. Látom, hogy a rideg üzleti szellemmel vádolt emberek, beláthatlan nagy koczkázattal, csaknem bizonyos veszteséggel járó munkák kiadására vállalkoznak, oly munkákra, hogy láttukra önkénytelen az az első kérdésünk: hol a tek. tudós akadémia? Mit csinál az akadémia?

Im, e hazában nemzedék nemzedék után nő fel többé-kevésbé silány, lélek nélkül való historiai tankönyvekben s a művelt magyar ember, ha kellő alapossgal, meg akar ismerkedni nemzetének a történetével, mindjárt fel is csaphat történetbuvárnak, népszerűbb nyelven: könyvmolynak, mert a magyar nemzetnek van története, de ennek a történetnek nincs egy nemzethez méltó történetkönyve; egy csomó anyag, mit fáradszatos buvárok napvilágra hoztak s mindjárt el is temettek tudományos folyóiratokban, egynéhány korszaknak a története, de az egész az első esztendőktől mostanig szóló kritikával írott könyv nincs.

Most lesz. A legkivalóbb történetírók írják, mind akadémikusok, ha nem családok; all a díszes sor egyik szélén az ország hercegprímását a másik szélén a nemzet legnagyobb költője, de a könyvet nem az akadémia adja ki hanem az Athenaeum

A magyar irodalom története tankönyvbe van összezsugorítva. A művelt magyar ember szeretne többet tudni irodalmának történetéből, mint a mennyi két gimnázialis osztályra szűken ki van mérve. Szeretnénk egy nagy, teljes megbízható könyvet tudósoktól, a kik írók is egy személyben. És jön az Athenaeum s ezt is elírja a tek. tudós akadémia elől.

Az sem volna utolsó, mondják némelyek, ha a magyar közönség együtt látta azt a tenger kincset, mit a magyar népköltő tehetsége ezer év alatt pazarul széthintett. Ez igazán az akadémia való volna. És jön megint az Athenaeum és ezt is elszedi az akadémia elől.

Nem veszik önök észre a szellemi kapcsolatot a három nagy mű között? A nemzet története egyfelől, a nemzet irodalmának története másfelől s e kettő közt a nemcsak harcra és munkára, de dalra, mesemondásra termett nép az ő gazdag kincsesházával.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy mind e műveket az Athenaeum a nemzet ezer éves ünnepén adja át a nemzetnek ugyan, de az idő, melyben a dicsőséges munkát végzi, áldatlan egy idő, telve közönyvel a mult emlékei iránt, hogy maguk a írók szent borzalommal fordulnak el a multtól, az idegesség, a szenzáció hajhászata kezd dominálni irodalmunkban s a komoly, a nemzeti szellem apólasára hivatott könyveknek gyérülni kezd a közönsége. Irodalmunkat, klasszikusok kezéből jóformán minden átmenet nélkül a külföldieskedő irocskák kezébe, a kiket nem érdekel a magyar nemzet története nem az irodalma, nem érdekel magukon kívül semmi.

De nem; a nemzeti szellem még mindig erősebb a nemzet zömében, hogy meg kellene ijednünk a kozmopolita áramlatoktól hogy tartanunk kellene a nemzetfentartó középosztály érzéketlenné válásától mint aziránt, a miben az igaz, a hamisítatlan magyar szellem nyilatkozik. A magyar nemzet története nem szenzáció, mit a következő nap szenzációja a feledés tengerébe temet. Ezt a történetet egyszerűen meg kell tanulnunk s nem szabad elfelejtőnk.

Ezt követeli tőlünk saját érdekiünk, ezt követeli tőlünk a nemzeti becsület.

Örülünk, hogy vannak a mi dicsőséges, viharos történetünknek megírói. A kik nem a nemzeti hiúságunkat legyezgetik, hanem a történetíró részlehajlatlanságával tárják elének dicsőségünket, gyalázatunkat egyaránt.

Ilyen könyvnek látom én a Magyar nemzet történetét. Legyen áldás e lelkes férfiak munkáján.

Benedek Elek.

Irodalom.

A hosszú élet egy lap pályafutásában világon azt bizonyítja, hogy a művelt közönség körében közösen közkedveltségre tudott szer. tenni. A „Képes Családi Lapok” immáron a jövő hóban 17 évfolyamot írhat homlokára. Ezt a vívmányt első sorban a művelt magyar családok folytonos pártfogásának köszönheti: De másodszorban munkatársainak, kik a 17 évi hosszú időn keresztül jeles munkáikkal felkeresték és támogatták. A közelgő január-márciusi évfolyamban Beniczky Rajza Lenkétől, a kitűnő írónőtől egy érdekesítő regény kölését kezdjük meg. A jeles tollal megirt pompás regény címe: „Házsmár és társa”. Ezenkívül adni fogjuk Murai Károly elbeszélését mely „Befelé fordított kép” címet visel. De a fenti jeleseken kívül Abrány Emil, Tolnai Lajos, Feledi Sándor, Méry Károly, Mészáros Sándor tanár, Rudnyánszky Gyula stb. stb. kéziratát a szerkesztőség rendelkezésre állanak. Végül lehetőleg aktuális képek, apróbbrajzok, humoreszkek fogják gazdagítani a „Képes Családi Lapok” új évfolyamát. Előfizetési ára: egész évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt 50 kr.

Szerkesztői levelezés.

— K... y L... s alibunári kir. járásbíró a mult kedden annak rendje és módja szerint bucsuztattak el nagyszámú tisztelői és barátai. A Milleker szállodában tartott bucsúestély igen kedélyes mulatsággá változott. — Tósztokban sem volt hiány.

Verseczi korecsolya-egylet.

Meghívó.

A verseczi korecsolya-egyesület f. é. deczember hó 2-án délután 1 órakor a Milleker szálloda 14. számú termében tartja meg rendes

közgyűlését,

melyre a t. cz. tagok ezennel tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Pénztárnoki jelentés.
2. A felmentvények kiosztása.
3. Tisztviselők választása.
4. Különléle indítványok.
5. Hitelesítők választása.

Kelt Verseczen, 1894. november 24-én.

Az egylet igazgatósága.

Megjegyzés. Minthogy az eddig több ízben egybehívott közgyűlésen a határozatképességhez szükséges számban a tagok nem jelentek meg, ezen közgyűlés az alapszabályok értelmében tekintet nélkül a megjelentek számára minden körülmények közt határozatképes.

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kitértett sósorszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzások lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam hogy azokon ezimjegyeimet modositom s arra kék nyomtatott saját házam küllő alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszerűen védjegyként. Budapesti iparkamaránál. 1188^a 6

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: **csuzos szaggasztás, fagyás, fog- és ecfajdalmak, szemgyengeség, benuások, zsugorok stb.** Ilen; de különösen a **bedörzsölés kenő-gyuró gyógymódnál (massage)** gen jó hatásnak bizonyult **Fogtisztító szerül** is igen ajánlható, a mennyiben a **fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj liszta, szagtalan izz nyér a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos szer fejmosásra is a hajlörgek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.**

Ára egy nagy üveggel **90 kr.**, egy kisebb üveggel **45 kr.**

Brázay Kálmán

Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 23. szám.

Kapható Verseczen: Hofmann testv., Fuchs János, Frank J., Breichler F. C., Obradovics M. Z., Unger J., Reinfeld S.

Polgári takarékpénztár részvénytársaság. Meghívó! Az alakuló közgyűlésre.

Az alakuló polgári takarékpénztár részvénytársaság részvényesei a folyó évi december hó 9-én d. u. 2 órakor Verseczen a szállóvennyigéhez címzett szálloda termében tartandó alakuló közgyűlésre ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az elnök, jegyző, szavazó bizottság és hitelesítők választása.
2. Az alapítók jelentése a részvényekre történt jegyzésekről és az első részlet befizetéséről.
3. Az alapszabályok megállapítása.
4. A részvénytársaság megalakulása.
5. Az alapítók jelentése a vezérigazgatónak és igazgatóságnak történt megválasztásáról.
6. A felügyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása az első üzletévre.
7. Felmentése az alapítóknak a befizetett alaptőkéről további felelőségéről.

Az alakuló közgyűlés határozatképes ha legalább hét oly részvényes, ki az alaptőke negyedrészt akár meghatalmazott által képviseli, — jelen van; — minden részvénynek egy szavazata van, tiznél több szavazatot azonban senki sem gyakorolhat (kereskedelmi törvény 155. §-a.)

Minden részvényes köteles, személyazonosságának behizonyítására történt jegyzés elfogadásáról az igazgatóság részéről kapott értesítést magával hozni.

Verseczen, 1894. november hó 24-én.

az alapítók megbízásából

Weitner Ferencz, s. k.

vezérigazgató.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

41 év óta fennálló, gőzerővel működő s a legújabb rendszerű gépekkel felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

újságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bál meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy szini előállítására

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, és könyvkereskedés mely az Andrassy-sétány és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házában van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hirdlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVIII. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetzer Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivatala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.